

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINI UNIVERSAL TA‘LIM FAOLIYATLARI ORQALI TARBIIYALASH MEHANIZMLARI.

G‘ulomova Xulkar Furqat qizi

*Toshkent viloyati Bo‘ka tumani 27-ixtisoslashtirilgan davlat umumta‘lim maktab
boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi- KIUT talabasi*

Ilmiy raxbar:

Bobayeva Ziyodaxon Maxamadjon qizi

*University of Business and Science nodavlat oliy ta‘lim muassasasi
Pedagogika va psixologiya kafedrasida katta o‘qituvchisi*

Annotatsiya

Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf yoshidagi o‘quvchilarni universal ta‘lim orqali o‘qitish masalalariga bag‘ishlangan, hamda boshlang‘ich sinf yoshidagi o‘quvchilarda psixologik-pedagogik xarakteristikasini hisobga olgan holda boshlang‘ich sinf darslarida foydalanish uchun universal metod va texnologiyalarni taklif etadi.

Kalit so‘zlar

metod, vaziyat, boshlang‘ich sinf, xarakteristika, universal ta‘lim, rivojlantirish, takomillashtirish, bayon etish.

Аннотация

в данной статье рассматриваются вопросы обучения учащихся младшего школьного возраста посредством всеобщего обучения, а также предлагаются универсальные методы и технологии для использования на уроках начальной школы с учетом психолого-педагогической характеристики учащихся младшего школьного возраста.

Ключевые слова

метод, ситуация, начальный класс, характеристика, универсальное обучение, развитие, совершенствование, констатация.

Jamiyatning ta‘lim maqsadlari va ularni amalga oshirish yo‘llari haqidagi tushunchasi so‘nggi yillarda rivojlanib, umumiy ta‘lim maktablarida va asosan boshlang‘ich ta‘limda an‘anaviy va innovatsion o‘quv jarayonlari sifati yangilanmoqda, shuningdek, universal ta‘lim faoliyatini takomillashtirilishiga e‘tibor qaratilyapti.

K. Levin odamlarning munosabat va xulq-atvoridagi eng samarali o‘zgarishlarni individual kontekstda emas, balki guruhda amalga oshirish osonroq deb ta’kidladi. Bunga ko‘ra, universal ta‘lim ham o‘quvchilar bilan keng qamrovli ravishda tashkil etishilishi maqsadga muvofiq bo‘ladi.

Boshlang‘ich sinf darslarida universal usullar quyidagilarni rivojlantirishga qaratilgan:

1. Maktab o‘quvchilarining fikrlashini rivojlantirish, fikrning ma‘lum mustaqilligi, ular yosh o‘quvchilarni o‘z fikrlarini erkin bayon etishga undaydi.

2. Fikrlar taklifiga, xulq-atvor namunalari, boshqalarning talablariga qarshilik ko‘rsatishni rivojlantirish, o‘z fikrlarini himoya qilishga, munozara vaziyatini, fikrlar

to'qnashuvini yaratishga undaydi. "Vaziyatni tahlil qilib, muammoni hal qilish" usullaridan foydalanish bolalarni ko'pchilikning bosimiga qarshi turishga, o'z fikrini himoya qilishga o'rgatadi.

3. O'ziga nisbatan tanqidiy munosabatni rivojlantirish, o'z xatolarini ko'rish va ularga yetarlicha munosabatda bo'lish qobiliyati; nafaqat o'zgalarning, balki boshqalarning ham ijobiy va salbiy tomonlarini ko'rish kabi ko'nikmalarni rivojlantirishga hissa qo'shish.

4. Til muammolarini hal qilishning eng yaxshi variantlarini topish istagining rivojlanishi bolalarda haqiqiy qidiruv holatiga keltiradigan usullarni ta'minlaydi. "Brainstorming", "g'oyalar doirasi", "tugallanmagan jumlar" interfaol amallaridan foydalanish jarayonida bolalarning haqiqiy va xayoliy barcha fikrlari qabul qilinadi.

5. Sinfdoshlari bilan qo'shma yechimlarni topish qobiliyatini rivojlantiradi, maktab o'quvchilarining o'rganilgan materialga qizishini oshiradi

Ba'zida "universal ta'lim" atamasi axborot texnologiyalari, masofaviy ta'lim, Internet resurslardan foydalanish, shuningdek, elektron darsliklardan ma'lumotnomalar, onlayn ish va boshqalar bilan bog'liq holda tilga olinadi. Zamonaviy kompyuter telekommunikatsiyalari ishtirokchilarga haqiqiy sherik bilan "Jonli (interaktiv) muloqotga yozma yoki og'zaki) kirishga imkon beradi, shuningdek foydalanuvchi va axborot tizimi o'rtasida real vaqtda faol ravishda xabar almashish imkoniyatini beradi. Zamonaviy boshlang'ich umumiy ta'lim bolaning o'quv faoliyatini shakllantirish uchun asos yaratadi-o'quv va kognitiv motivlar tizimi, ta'lim maqsadlarini qabul qilish, saqlash, amalga oshirish qobiliyati, o'quv faoliyati va ularning natijalarini nazorat qilish va baholash. Bu o'quvchilarning bilim motivatsiyasi va qiziqishlarini o'qituvchi va sinfdoshlar bilan hamkorlik va birgalikdagi talim faoliyatiga tayyorligi va qobiliyatini ta'minlashi, shaxsning jamiyat va atrofidagi odamlar bilan munosabatlarini belgilaydigan axloqiy xulq-atvor asoslarini shakllantirishi kerak bo'lgan maktabning dastlabki bosqichi.

Universal ta'lim maqsadiga ko'ra to'rtta turga ajratiladi:

- 1) shaxsiy;
- 2) tartibga soluvchi (shu jumladan, o'z-o'zini tartibga solish harakatlari);
- 3) kognitiv;
- 4) kommunikativ.

Universal ta'limning birinchi turi bo'lgan shaxsiy universal ta'lim –bu o'quvchida qiymat-semantik yo'nalishni aniqlashga yordam beradi. O'quvchi o'rganishning muhimligini anglab etadi va natija uchun shaxsiy javobgarlikni o'z zimmasiga oladi, axloqiy tanlov qilishni biladi. Bundan tashqari, ular o'quvchiga jamiyatda muvaffaqiyatli aloqalarni o'rnatish va unda o'z o'rnini aniqlash imkoniyatini beradi. O'quvchi shaxsiy ta'lim faoliyati ko'nikmasiga ega bo'lganda, u kasbiy sohada o'zini-o'zi nazorat qilishadi, o'rganilgan bilimlarni o'zi baholaydi.

Universal ta'lim faoliyatida shaxsiy harakatlar quyidagi turlarga ajratiladi:

- turli sohalarda o'z taqdirini o'zi belgilash;
- professional, shaxsiy;
- ma'no shakllanishi;
- o'rganishning mazmuni va motivini, ular o'rtasidagi bog'liqlikni anglash;

- o‘zlashtirilgan bilimlarni axloqiy baholash, ijtimoiy qadriyatlar asosida shaxsiy axloqiy tanlov qilish qobiliyati;
- o‘zlashtirilgan va shakllangan qadriyatlar asosida shaxsiy tanlov qiladi.

Shunday qilib, boshlang‘ich maktabda universal ta‘lim o‘quvchilarni bilish jarayoniga jalb qilishga yordam beradi, bilimlar, g‘oyalar va faoliyat usullari almashinuvi orqali ular bilgan va o‘ylagan narsalarini tushunishga va qayta ko‘rib chiqishga imkon beradi. Bunday mashg‘ulotlar maktab o‘quvchilariga nafaqat yangi bilimni egallashga imkon beradi, balki bilim faoliyatini rivojlantirish, shu bilan bir qatorda o‘zlashtirishning ushbu tizmini takomillashtirishda yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Davydov V.V. Rivojlantiruvchi ta‘lim kontsepsiyasi to‘g‘risida // Pedagogika. 1995 yil. 5-son.
2. Prokudin Yu.P., Milenko E.A. Kasbiy hamkorlik texnologiyasi ta‘lim sifatini oshirish omili sifatida // O‘qituvchi va talabning kasbiy va shaxsiy rivojlanishi: an‘analar, muammolar, istiqbollari: 4-Umumrossiya materiallari. ilmiy-amaliy. konf.
3. Bobayeva, Z. M. Q. (2023). Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining intellektual qobiliyatlarini rivojlantirish. *Science and Education*, 4(2), 973-977.
4. Бобаева, З. (2023). ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida universal ta‘lim faoliyatini shakllantirish, rivojlantirish va takomillashtirish nazariyasi va amaliyoti Xalqaro onlayn ilmiy-amaliy konferensiya, 229-232.
5. Бобаева, З. (2023). Развитие логического мышления на уроках математики в начальных классах. *Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi*, (7), 789-795.
6. Kizi, B. Z. M. (2023). THE DEVELOPMENT OF LOGICAL THINKING OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN IN THE LESSONS OF THE SURROUNDING WORLD. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 3(06), 186-189.